T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 23.10.2026
Sayı : 3428

51967

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Mustafa ÇİFTÇİ tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.23.10.2026

Gülcan KIŞ
Mersin Milletvekili

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu kapsamında çeşitli trafik ihlalleri nedeniyle sürücü belgelerinin geçici veya sürekli olarak geri alınması, trafik güvenliğinin sağlanması ve can kayıplarının önlenmesi amacıyla uygulanan yaptırımlar arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, sürücü belgelerinin geri alınmasının özellikle geçimini şoförlük yaparak sağlayan vatandaşlar açısından ekonomik ve sosyal sonuçları bulunmaktadır.

Taksi, minibüs, otobüs, kamyon, tır, servis ve diğer ticari araçlarda sürücülük yapan vatandaşlar için sürücü belgesi yalnızca bir ulaşım aracı kullanma yetkisi değil, aynı zamanda mesleklerini sürdürebilmelerinin temel koşuludur. Sürücü belgesinin geri alınması, bu kişilerin işlerini ve gelirlerini kaybetmelerine, ailelerinin geçim sıkıntısıyla karşı karşıya kalmasına ve yeniden istihdama katılmalarında güçlük yaşamalarına neden olabilmektedir.

Öte yandan, sürücü belgesi geri alma süresi sona ermesine rağmen idari para cezası borçları, gerekli eğitimlerin tamamlanamaması, sağlık raporu veya psikoteknik değerlendirme gibi koşullar nedeniyle belgelerini yeniden alamayan vatandaşların durumu da ayrıca incelenmesi gereken bir konudur.

Kamuoyunda uzun süredir dile getirilen ehliyet affı taleplerinin değerlendirilmesinde, trafik güvenliği ile vatandaşların çalışma ve geçim hakları arasında ölçülü bir yaklaşım benimsenmesi önem taşımaktadır. Alkollü veya uyuşturucu madde etkisinde araç kullanılması, ölümlü ve yaralanmalı kazalara neden olunması ve ağır trafik ihlallerinin tekrarlanması gibi durumlarla diğer ihlal türlerinin aynı kapsamda değerlendirilmemesi; olası düzenlemelerin ihlalin niteliği, tekrarlanma durumu ve sürücünün yeniden trafiğe katılma yeterliliği esas alınarak ele alınması gerekmektedir.

TBMM'de daha önce sürücü belgelerinin geri alınması ve belirli şartlarla iade edilmesine ilişkin yazılı soru önergeleri verilmiş, bu önergelerden bazıları 12 Ekim 2026 tarihinde Bakanlığınız tarafından yanıtlanmıştır. Ancak sorunun güncel boyutunun, ticari araç sürücülerinin durumunun, sürücü belgelerinin iadesinde karşılaşılan engellerin ve olası yasal düzenleme seçeneklerinin ayrıntılı verilerle ortaya konulması önemini korumaktadır.

Bu kapsamda;

1. 2021–2026 yılları arasında Türkiye genelinde sürücü belgesi geçici veya sürekli olarak geri alınan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin yıllara, illere ve sürücü belgesinin geri alınmasına neden olan ihlal türlerine göre dağılımı nedir?
2. Sürücü belgesi geri alınan kişilerin kaçı alkollü araç kullanma, uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde araç kullanma, hız sınırını aşma, ceza puanı sınırını doldurma, trafik güvenliğini tehlikeye düşürme veya diğer ihlaller nedeniyle bu yaptırımla karşılaşmıştır?
3. Sürücü belgesi geri alınan kişilerin kaçı taksi, minibüs, otobüs, kamyon, tır, servis veya diğer ticari taşıtlarda sürücülük yaparak geçimini sağlamaktadır? Bu kişilerin mesleklerine ve illere göre dağılımı nedir? Bakanlığınızda bu konuda veri tutulmuyor ise bunun gerekçesi nedir?
4. 2021–2026 yılları arasında sürücü belgesi geri alındığı için mesleki faaliyetini sürdüremediğini belirterek Bakanlığınıza veya bağlı kuruluşlarınıza başvuruda bulunan kişi sayısı kaçtır? Bu başvurulara ilişkin hangi işlemler gerçekleştirilmiştir?
5. Sürücü belgesinin geri alınma süresi sona erdiği hâlde belgesini yeniden alamayan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin belge iadesini gerçekleştirememelerinin başlıca nedenleri nelerdir?
6. Sürücü belgesinin yeniden alınabilmesi için aranan idari para cezası borçlarının ödenmesi, sürücü davranışlarını geliştirme eğitimi, psikoteknik değerlendirme, sağlık raporu ve diğer koşullardan her biri nedeniyle belge iadesi gerçekleştirilemeyen kişi sayısı kaçtır?
7. Sürücü belgesi geri alınan kişilerden gerekli şartları tamamlayarak belgelerini yeniden alanların sayısı kaçtır? Bu kişilerin ihlal türlerine ve yıllara göre dağılımı nedir?
8. Sürücü belgesi iade edilen kişilerin yeniden trafik ihlali yapma oranları takip edilmekte midir? Takip ediliyorsa ihlal türlerine göre tekrar oranları nelerdir? Bu konuda herhangi bir etki analizi hazırlanmış mıdır?
9. Sürücü belgesinin geri alınmasına neden olan ihlalin ağırlığı, tekrarlanma durumu ve sürücünün trafik güvenliği bakımından oluşturduğu risk esas alınarak farklılaştırılmış bir iade sistemi uygulanmasına yönelik Bakanlığınızca çalışma yapılmış mıdır?
10. Özellikle ilk kez ihlal gerçekleştiren, sürücü belgesi geri alma süresinin önemli bir bölümünü tamamlayan ve yeniden sürücülük yapabilmek için gerekli eğitim ve değerlendirme koşullarını yerine getiren kişiler bakımından koşullu belge iadesine yönelik bir düzenleme değerlendirilmekte midir?
11. Alkollü veya uyuşturucu madde etkisinde araç kullanma, ölümlü veya yaralanmalı kazalara neden olma ve tekrarlanan ağır trafik ihlalleri gibi yüksek riskli durumların kapsam dışında tutulduğu, trafik güvenliğini önceleyen sınırlı bir düzenlemeye ilişkin Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
12. Geçimini profesyonel sürücülükten sağlayan ve sürücü belgesi geri alındığı için çalışma hayatından uzak kalan vatandaşların yeniden istihdama katılabilmelerine yönelik herhangi bir mesleki rehabilitasyon, eğitim veya destek programı bulunmakta mıdır?
13. Sürücü belgesini yeniden almak isteyen vatandaşların gerekli eğitim, sağlık raporu ve psikoteknik değerlendirme işlemlerinde karşılaştıkları mali yükün azaltılmasına veya işlemlerin kolaylaştırılmasına yönelik bir çalışma yürütülmekte midir?
14. Son beş yılda sürücü belgesinin geri alınması veya iade edilmemesi işlemlerine karşı yapılan idari başvuru ve yargı başvurusu sayısı kaçtır? Bu başvuruların kaçı başvuru sahibi lehine sonuçlanmıştır?

15. Sürücü belgesinin geri alınması ve iadesine ilişkin mevcut yaptırımların trafik kazalarını, can kayıplarını ve tekrar eden trafik ihlallerini önleme üzerindeki etkisini değerlendiren herhangi bir bilimsel araştırma veya idari etki analizi hazırlanmış mıdır?
16. Bakanlığınıza, Emniyet Genel Müdürlüğüne ve ilgili diğer kamu kurumlarına 2021–2026 yılları arasında sürücü belgesi affı veya koşullu iade talebiyle kaç başvuru yapılmıştır? Başvuruların yıllara göre dağılımı nedir?
17. Trafik güvenliğini ve vatandaşların çalışma hayatına katılımını birlikte gözeten; ihlalin niteliğine göre eğitim, yeniden sınav, sağlık değerlendirmesi ve belirli süre yeniden ihlal işlememe gibi koşullara dayanan bir iade modeline ilişkin diğer kamu kurumlarıyla ortak bir çalışma yürütülmekte midir?